

Annotatsiya: Korrupsiya bir necha ming yillik tarixga ega. Korrupsiya bizning kunlarga yetib kelganligi shundan dalolat beradiki, boshqa illatlar kabi uni ham tag-tugi bilan yo'qotib bo'lmaydi. Hatto rivojlangan g'arb davlatlari ham korrupsiyadan butkul xalos bo'lolmagan. Biroq jamiyat rivojiga xavf soluvchi korrupsiyaning oldini olish, unga qarshi kurashish Yer yuzidagi barcha davlatlarga hamisha va hamma zamonda davom etgan.

Kalit so'z: Korrupsiya, poraxo'rlik, taraqqiyot, qonun, demokratiya, jazo, jamiyat, boqimandalik.

Abstract: Corruption has a history of several thousand years. The fact that corruption has reached our days shows that, like other evils, it cannot be completely eradicated. Even developed western countries could not get rid of corruption completely. However, the prevention of corruption, which threatens the development of society, and the fight against it, has always been the responsibility of all countries on Earth.

Key word: Corruption, bribery, development, law, democracy, punishment, society, welfare.

Аннотация: Коррупция имеет историю, насчитывающую несколько тысяч лет. Тот факт, что коррупция дошла до наших дней, показывает, что, как и другие пороки, ее невозможно искоренить полностью. Даже развитые западные страны не смогли полностью избавиться от коррупции. Однако предотвращение коррупции, угрожающей развитию общества, и борьба с ней всегда были обязанностью всех стран Земли.

Ma'lumki, jamiyat taraqqiy etgan sari qonunlar ham rivojlana boradi. Har bir mamlakat o'z qonuniga egadir. Eng achinarlisi ba'zi odamlar qonunni buzish uchun chiqariladi deb o'zlarini oqlashga urinishadi. Misol uchun bir qonunbuzar qonunni buza turib qo'lga olinadi va jazoga tortiladi, ammo u bu jazodan qutilib qolish uchun qonun himoyachisiga pora ham taklif qilishi oqibatida yana bir qonunni buzadi. Biz bu maqolada poraxo'rlik haqida gapirmoqchimiz, ya'ni "Korrupsiya" Korrupsiya fuqarolik jamiyatidan "daraxt"ni yemiruvchi bir "qurt"dir.

Gap korrupsiya haqida borar ekan, u jamiyatni turli yo'llar bilan iskanjaga oladigan dahshatli illatdir. Korrupsiya mamlakat yuksalishiga, demokratiya rivojlanishiga to'sqinlik qiladi. Natijada xalq qoloqlashadi. Ularda inson ongini loqaydlikka, boqimandalikka tobe qiluvchi kayfiyat yuzaga keladi.

Inson o'z huquq va erkinliklari, burchlarining poymol bo'layotganini ko'ra turib unga befarq munosabatda bo'ladi. Oqibatda bu atrofga o'z tasirini o'tkazmay qolmaydi. Demokratiya va inson huquqlari deya bong urilayotgan bir paytda jamiyat a'zolarining bunga nisbatan bee'tibor pozitsiyada turishi mamlakatni ichdan yemiradi. Davlat qachon rivojlanishda yuksak cho'qqiga erishadi, qachon demokratik davlatlar qatoriga qo'shila oladi? Bu fuqarolarning huquqiy ongiga bog'liq emasmi? Fuqaro qonunni bilmasa, unga amal qilmasa, uning jamiyat rivojiga qo'shgan hissasi qanday bo'ladi? Nega qonunni bila turib unga amal qilmaydi? Bu savollar bizni haligacha o'ylantirib kelmoqda. Harakat qilish vaqti kelmadimikin. Biz korrupsiyani o'z jamiyatimizdan yo'qotishga harakatni boshlashimiz kerak.

Masalan, Xitoyning shundoqqina yonida joylashgan Gongkong ham korrupsiyaga qarshi kurashda erishgan muvaffaqiyatlari bilan maqtansa arziydi - ilgari mamlakatning deyarli barcha davlat idoralari korrupsiya botqog'iga botgandi. Bu botqoqdan chiqish uchun

quyidagi choralar amalga oshirildi: davlat amaldorlari barcha mulklari, avtomobillari va boshqa qimmatbaho buyumlarini halol yo'l bilan topgan mablag'lariga sotib olganini isbotlab berishi lozim. Agarda buni isbotlay olmasa, uni qamoq kutadi va barcha mol-mulki musodara qilinadi. Vanihoyat, Gongkong aholisi va OAV vakillariga poraxo'rlikka qarshi kurashish uchun keng imkoniyat berilgan - fuqarolar pora so'rgan amaldor ustidan komissiyaga shikoyat qilishi, jurnalistlar esa har qanday amaldor faoliyati yuzasidan tekshiruv o'tkazishlari mumkin. Natija esa hayratlanarli - 30 yil ichida poraxo'rlik darajasi 90 foizdan 3 foizga tushgan.

Korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha faoliyatni amalga oshiruvchi va unda ishtirok etuvchi organlar hamda tashkilotlarning faoliyatini muvofiqlashtirish uchun "Korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha respublika idoralararo komissiya"si zimmasiga pora olganlik uchun eng kam oylik ish haqining 50 barobaridan 100 barobarigacha miqdorda jarima yoki muayyan huquqdan mahrum etilgan holda 5 yilgacha ozodlikdan mahrum qilish jazosi belgilangan. Ushbu jinoyat og'irlashtiruvchi holatlarda sodir etilganda 10 yildan 15 yilgacha ozodlikdan mahrum qilish jazosi tayinlanadi.

Qonunlarga hurmat odamlarimizning huquqiy ongi va madaniyati asosida shakllanadi. Ya'ni, ayrim kishilar jazodan qo'rqib qonunga itoat etsa, boshqalar bolalikda olgan tarbiyasiga ko'ra qonunni hurmat qiladi.

Adabiyotlar:

1. www.lex.uz.
2. BMT ning Korrupsiyaga qarshi kurashishga oid ma'lumotnomasidan.
3. 2017-2021-yillarda O'zbekistonni yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi.